

EXPUNERE DE MOTIVE

Prin Legea muntelui nr. 347/2004 s-a dorit debutul implementării unei politici montane în România. ***Din păcate, inițiativele legislative care au succedat Legii muntelui nu au tratat coerent posibilitățile de implementare a politicilor montane, comunitățile locale din zonele montane nebeneficiind, în mod real, de sprijin din partea unei entități specializate*** care să aibă ca preocupare predilectă rezolvarea problemelor specifice acestor zone.

Astfel:

1. În anul 2004:

- a fost adoptată de către Parlamentul României Legea muntelui nr. 347;
- cităm, în integritate, expunerea de motive care a stat la baza acestei legi:
„Zona montană ocupă aproape o treime din teritoriul național, constituind o entitate geografică, economică și socială complexă, ce impune aplicarea unei politici specifice de dezvoltare, amenajare și protecție.

Produsele agricole obținute din gospodăriile țărănești montane, în condiții de creștere extensivă a animalelor, în absența chimizării și altor factori poluanți, sunt de foarte bună calitate și garantate sub aspect sanitar, aspect important și care deschide o nouă perspectivă pentru economia muntelui românesc. Munții României oferă un potențial deosebit pentru practicarea turismului și agroturismului.

Odată cu trecerea la economia de piață, în absența unor măsuri speciale de protecție, s-au pierdut numeroase locuri de muncă prin disponibilizările masive din minerit, industriile locale, șantierele de construcție, iar numărul noilor locuri de muncă este încă scăzut, procesul dezvoltării în mediul montan fiind puțin semnificativ. Schimbările din structura florală a pajiștilor naturale montane în sens negativ au afectat sectorul zootehnic. Starea grajdurilor din gospodăriile țărănești montane este precară ca igienă, dotări tehnice și funcționalitate, cauzând stagnarea și reducerea producțiilor animalelor și constituind surse de îmbolnăvire pentru animale și om. În aceste condiții veniturile agricultorilor de munte, crescători de animale, au scăzut.

Având în vedere rezultatele din țările vest-europene cu munți și cu tradiție în domeniile dezvoltării în specific montan, în baza experienței acumulate în perioada 1990-2000 s-a considerat că este necesară existența unui program adecvat, care să permită dezvoltarea durabilă a zonei montane.

Este de luat în considerare importanța ce se acordă zonelor montane, în alte țări europene, ca de exemplu: în **Franța** există Consiliul Național al Muntelui, prezidat de Primul Ministru și o Lege a Muntelui nr. 85-30 adoptată în 1985; în **Italia**, există Uniunea Națională a Comunităților Montane și o Lege a muntelui, din 1971, reactualizată în 1994; în **Spania** a fost adoptată o „Lege a agriculturii montane” din 1982; în **Scoția** funcționează o Agenție pentru dezvoltare montană; în **Elveția** și **Austria**, ca țări prin excelență montane, legislația și sistemele de

organizare sunt adaptate la cerințele muntelui. Un proiect de Lege a Muntelui se află în fază avansată de pregătire în **Polonia**; în **Bulgaria** se alocă anual o subvenție specială pentru zona montană.

În țările Uniunii Europene, potrivit Regulamentului Consiliului (CE) nr. 1257/1999 privind sprijinul pentru dezvoltarea rurală din Fondul European pentru Orientarea și Garantarea Agriculturii (FEOGA) și care amendează și aprobă anumite reglementări, dezvoltarea montană este sprijinită prin acordarea de compensații pentru handicapuri naturale, susținându-se formele de asociere ale agricultorilor.

Urmând o astfel de direcție de înaintare, bine verificată în țările Uniunii Europene, pentru Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale un obiectiv major îl constituie sprijinirea organizării și funcționării organizațiilor profesionale ale agricultorilor de munte.

De mare importanță în procesul dezvoltării montane durabile devine pregătirea personalului de specialitate și altor categorii de factori ajutători, pentru însușirea cunoașterii specificului economiei și mediului montan.

Într-o etapă următoare se vor elabora propuneri de acordare, în cadrul procesului de pregătire a integrării în Uniunea Europeană, a unor forme speciale de sprijin destinate încurajării activităților economice și sociale din zonele de munte și în mod deosebit a familiilor de tineri agricultori.

Nivelul acestor intervenții pentru combaterea sărăciei și dezvoltarea și protecția zonei montane va fi corelat cu starea economiei naționale și se va stabili prin acte normative speciale.”

2. În anul 2007:

- a fost adoptată de către Parlamentul României ***Legea nr. 181 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale a Zonei Montane*** – cu sediul central în București, printre atribuții având și pe acelea de a îndruma, coordona și monitoriza activitatea Centrului de Formare și Inovație pentru Dezvoltare în Carpați în vederea elaborării și aplicării programelor de formare în problematica zonei montane, prin care se determină o dezvoltare durabilă în localitățile montane;

- cităm, ***in integrum***, expunerea de motive care a stat la baza acestei Legi:

„Zona montană a României reprezintă aproape două treimi din lanțul Munților Carpați și, totodată, unul dintre cei mai mari masivi muntoși ai Europei, cu o suprafață de cca 79.000 km², din care peste 60% reprezentată de păduri, cu cca 2,5 milioane ha pășuni și fânețe naturale și numai 8% din arabilul național. În 729 de comune și 92 mici orașe trăiesc 3,6 milioane locuitori, cu 45 locuitori pe km², din care peste 2 milioane agricultori ce dețin cca 1.000.000 exploatații agricole private, cu o medie de cca 3 ha/exploatație, în majoritate de subzistență, în care se practică o agricultură tradițională, bazată pe creșterea animalelor în sistem extensiv.

Veniturile populației rurale montane din agricultură nu depășesc 30/40% din totalul acestora, existența familiilor fiind realizată prin pluriactivitate.

Agricultura montană a României nu a fost colectivizată, astfel că s-au menținut proprietatea privată și țărănimea montană, cu tradiții economice și culturale bogate și diversificate. Marginalizarea agriculturii montane o perioadă îndelungată a condus la neadaptarea sistemelor de învățământ la specificul economiei și mediului montan, la existența minimă a cercetării științifice și la ignorarea modernizării tehnologice a exploatațiilor țărănești, ceea ce reprezintă o moștenire grea.

După 1990, impactul cu economia de piață, în absența unor măsuri speciale de protecție socială, a fost foarte dur, pierzându-se majoritatea locurilor de muncă din industrie, minerit și servicii.

Sistemele excesive care au pătruns în munți au generat monopolism și au făcut nerentabilă creșterea animalelor, au determinat prăbușirea prețului lânii, creșterea generală a prețurilor la energie și transporturi, au contribuit cumulativ la reducerea radicală a veniturilor agricultorilor de munte, la apariția unui număr mare de șomeri și semi-șomeri rurali și a unei stări grave de sărăcie.

Problematica zonei montane, zonă fragilă și marcată de handicapuri naturale pentru agricultură, este complexă și se cere abordată în manieră globală, cu participarea tuturor instituțiilor ce se regăsesc în zona montană a agricultorilor, a comunităților montane, necesitatea și urgența unei politici montane fiind evidentă.

Fenomenul dezvoltării și protecției montane nu poate fi nici determinat și nici accelerat în absența structurilor specializate, a mijloacelor adecvate și a unui cadru legislativ protectiv și cumulativ, rolul statului fiind important.

Este necesar să devenim atenți cu teorii de tipul „Carpații – plămânul verde al Europei”, care nu ne spun însă unde să ne ducem cu 3,6 milioane de oameni!

Legea muntelui nr. 347/2004 a marcat începutul unei politici montane în România.

Pentru a pune în aplicare politicile montane este necesară înființarea Agenției Naționale a Zonei Montane, prevăzută în legea sus menționată.”

3. **În anul 2009** prin *Legea nr. 329 privind reorganizarea unor autorități și instituții publice, raționalizarea cheltuielilor publice, susținerea mediului de afaceri și respectarea acordurilor-cadru cu Comisia Europeană și Fondul Monetar internațional* Agenția pentru dezvoltarea Zonei Montane preia în structura sa Centrul de Formare și Inovare în Carpați, fiind stabilit sediul central în Municipiul Alba Iulia, Județul Alba;

4. **În anul 2010** prin *O.U.G. nr. 70 privind unele măsuri pentru reorganizarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, precum și a unor structuri aflate în subordinea acestuia* Agenția Națională a Zonei Montane a fost desființată;

5. **În anul 2012** prin *Legea nr. 26 pentru aprobarea O.U.G. nr. 70/2010 s-a aprobat „desființarea desființării”* Agenției Naționale a Zonei Montane, i s-au prevăzut atribuții, a preluat în structura sa organizatorică Centrul de Formare și Inovație pentru Dezvoltare în Carpați, personalul Agenției se repune în drepturi și în posturile aferente, beneficiind de drepturile salariale acordate, potrivit legii și i s-a mai stabilit sediul central în orașul Câmpeni, județul Alba.

Concluzie: Agenția Națională a Zonei Montane „există, dar lipsește cu desăvârșire”!

6. **Tot în anul 2012** a fost adoptată *Hotărârea Parlamentului nr. 45* pentru acordarea încrederii Guvernului, iar în Anexa nr. 2 sunt prevăzute și următoarele:

- AGRICULTURĂ -

Agricultura și dezvoltarea satului românesc sunt priorități absolute ale actualului Guvern.

În acest mandat ne propunem să fructificăm potențialul agricol real al României, concomitent cu revitalizarea zonelor rurale.

Ne propunem ca sectorul agricol să devină un motor de creștere economică și o sursă de locuri de muncă pentru populația din mediul rural, odată cu garantarea veniturilor agricultorilor.

Se impune accelerarea modernizării agriculturii pentru a-i permite să asigure hrană necesară întregii populații, recâștigarea pieței interne, un nivel de trai decent pentru fermieri, reducerea importurilor și creșterea exporturilor de produse agroalimentare.

Guvernul USL consideră fundamentală reducerea decalajelor dintre mediul rural din România și cel din statele membre din vestul Europei.

- Încurajarea agriculturii de nișă (de exemplu, agricultura ecologică și produse tradiționale)
- Identificarea de măsuri menite să conducă la dezvoltarea rolului economic al organizațiilor asociative din agricultură
- Reforma în domeniul cercetării și inovării în agricultură; elaborarea unui program național de cercetare-dezvoltare agricolă pe perioada 2014-2020, care să fie în concordanță cu prevederile viitorului PAC
- Revigorarea și dezvoltarea zonei montane
- Identificarea de noi măsuri de susținere a tinerilor fermieri
- Accelerarea absorbției fondurilor europene. Este esențială că România să reducă la minimum sumele ce vor fi dezangajate în final.
- Negocierea unui buget european cât mai mare pentru agricultură și dezvoltarea rurală în perioada 2014-2020
- Pregătirea și negocierea Programului Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020; viitorul program va asigura identificarea priorităților reale ale mediului rural românesc și concentrarea fondurilor doar pe proiecte din cadrul prioritar.
- Întreprinderea demersurilor necesare la nivel european pentru creșterea plăților directe, astfel încât să se reducă decalajul față de statele membre vecine, dar și să conducă la creșterea competitivității fermierilor români în ansamblul Uniunii Europene.

- Simplificarea legislației și procedurilor - aceasta este o necesitate obiectivă, având în vedere că legislația europeană agricolă este deja foarte complexă, iar România de obicei o complică și mai mult.
- Un dialog mai bun și consistent cu organizațiile producătorilor, procesatorilor și comercianților în procesul de adoptare a legislației din domeniu.
- Reforma instituțională a Ministerului Agriculturii și instituțiilor din subordine
Aplicarea politicilor agricole comune nu se va putea realiza fără o reformă importantă în domeniul administrației românești.
- Introducerea managementului modern în structura ministerului
- Îmbunătățirea informării fermierilor privind măsurile de sprijin (măsuri de e-guvernare)
- Asigurarea de personal suficient, bine pregătit și remunerat corespunzător
- Întărirea capacității de prognoză, cu estimarea corectă a evoluțiilor sectorului agricol;
- dezvoltarea cercetării și inovării în domeniu;
- emiterea de avize științifice consultative după caz.
- Dezvoltarea zootehniei și creșterea ponderii acesteia în totalul producției agricole sunt prioritare.
- Promovăm și susținem produsele ecologice și tradiționale românești.
- MADR va avea o structură administrativă funcțională și depolitizată.
- Agricultorii vor fi informați și pregătiți profesional prin programe dedicate în PNDR.
- Organizațiile patronale vor juca un rol mai important în luarea deciziilor în agricultură.
- România poate deveni din piață de desfacere un jucător pe piața internațională.
- Procedurile de acordare a fondurilor agricole europene vor fi simplificate pentru a facilita accesul beneficiarilor.

Politica Agricolă Comună PAC 2014-2020 – propunerile legislative transmise Parlamentului European și Consiliului Uniunii Europene, care trebuie dezbătute și aprobate până la finalul anului 2013, vizează reorganizarea plăților directe, mecanismele de gestionare a pieței și măsuri de dezvoltare rurală în spațiul comunitar, în perspectiva anului 2020.

Pentru considerentele arătate mai sus apreciem că pentru implementarea politicilor montane este necesară reînființarea Agenției Naționale a Zonei Montane și trecerea Centrului de Formare și Inovare în Carpați sub coordonarea sa, cu sediul central în Municipiul Alba, Județul Alba având în vedere și poziția sa geostrategică, zona fiind străbătută de două lanțuri muntoase ceea ce determină specificitate aparte în privința aplicării strategiilor montane.

În acest sens, am inițiat propunerea legislativă anexată, pe care o supunem spre aprobare Parlamentului, *în procedură de urgență*.

INIȚIATORI:

Alexandru Pereș - senator PDL

Clement Negruț - deputat PDL

The block contains two handwritten signatures in black ink. The first signature, corresponding to Alexandru Pereș, is located above the second signature, corresponding to Clement Negruț. Both signatures are fluid and cursive.